

BÖLÜM 5

Yaratan Tanrı aynı zamanda Kurtaran'dır. Sevinç Getirici Haber (İncil) O'nun kurtuluşunun gücünü açıklayan göksel bildiridir (5:1-8:39). İncil güçlü ve görkemli eylemin temel öğretisini içeren evrensel belgedir (bkz. II.Timoteos 1:10). Yeryuvarlığının her köşesinde, her soydan her boydan tüm insanlığa duyurulan Tanrı haberidir İncil. Bir uçtan öbür uca insan soyu bunu duysun ve yüreğine sindirsin. 1:18-4:25 kesiminde imanla kavuşulan doğrulukla karşı karşıyayız. Bundan sonraki kesimdeyse Tanrı'nın kurtarma gücüyle karşı karşıyayız. O'nun kurtarma yeteneği yaratma gücünden de daha etkindir; çünkü kendisine çok pahalıya mal olan eylemdir (bkz. Mezmur 8:3; Yeşaya 59:16).

Tanrı'nın günahlı insan yararına gerçekleştirdiği kurtuluşun yönleri çeşitlidir: Günah tutsaklığından özgür kılınmak, O'nun hak yargısından kurtulmak. Bu, kurtuluşun doruğudur. Tanrı'nın kurtarma eylemi böylesi geniş kapsamlıdır. Ademoğulları birçok alan ve ilişkide ardı arası kesilmeden kurtuluş kovalayışındadır: Baskıdan, sömürüden, egemen güçlerden, ekonomik taktiklerden, yoksulluktan, eğitimsizlikten, AIDS virüsü türünden sayrılıklardan, ve, ve.. Merak akılları kurcalayıcı değil midir? Acaba niçin şu soy günahtan kurtuluşun gereğine eğilmez? Bu kangrenin iyileşmesine dikkatini çevirmez, böylesi temel bir gereksinimi ile ilgilenmez? Bunun gerisinde sinsî bir oyun sırtıyor.

Her doğrultuda kurtuluş arayan kadın erkek günahtan kurtulma gerekçesine, bunun çözümüne dikkatini odaklamaz, böylesi baskıcı bir bunalımın, düzensizliğin çözümüne önem vermez! Tanrı Sözü'ndeki açıklamayı öneme almaya zorunludur herkes: "Tanrı'nın görünen kişiliği (*ikon*) olan Mesih'in yüceliğiyle ilgili Sevinç Getirici Haber'in ışığı onların üzerine doğmasın diye, bu çağın tanrısı imanı olmayanların akıllarını körleştirdi." (II.Korintoslular 4:4; bkz. Yeşaya 6:9;10; 63:17; Matta 13:14,15; Markos 8:18; Yuhanna 12:40; Habercilerin İşleri 28:26,27)). İnanlı günahın egemenliğinden ve ruhsal yasa köleliğinden özgür kılınmıştır. Önceki kesimde vurgulama '*iman*' üzerindedir (otuz üç kez). Sonraki kesimdeyse '*yaşam*' üzerinde (yirmi dört kez). Bu kesimde iman sözü sadece üç kez geçer. İlk on ayet şu yolda sıralanabilir:

1. İmanla doğruluğa kavuşan, Tanrı'yla barış gönencindedir (5:1).
2. Kayra kanatlarıyla korunarak yeryüzünde günlerini sürdürür (5:2).
3. Kavuşacağı Tanrı yüceliğinin umuduyla övünür (5:3,11a).
Övünmek olumlu bir tutum değildir elbette. Ama burada insan kendine özgü başarıyla değil, Tanrı kayrasının getirdiği umutla övünür (2:17; bkz. I.Korintoslular 1:31; Yeremya 2:23;24).
4. Çeşitli yaşam baskılarını sabırla göğüsleyebilir (5:3,4).
5. Kutsal Ruh'un kanıtladığı Tanrı sevgisinde güven bulur (5:5,8).
6. Gelecek olan öfkeli yargıdan kurtulduğunu bilir (5:9).
7. Mesih'in yaşamı yoluyla (özdeşlikle) günah yönteminden koparılır (5:10).
8. Tanrı'yla barış kutluluğunun taze aşamalarına ulaşır (5:10).

İman, doğruluk, barış. Bunlar Tanrı karşısında İsa Mesih'in günahlıya sağladığı kutluluklardır (5:1). Bu, öznel değil, nesnel barıştır. Niceler belirli bir gelişimde

içlerinde barış duygusuyla etkilenebilir. Buna karşı Tanrı'nın verdiği barış bambaşkadır: Mesih'in kurtarmalık sunusundan kaynaklanan nesnel barış.. Gönenci her anı, evet tüm yaşamı ve sonsuzu etkiler. Duyguların barış gönenci çeşitli nedenlere dayanır; ama Tanrı doğrultusunda öznel barış, Mesih'in kurtarışıyla sağlanır (5:11). Tanrı'nın doğrulukla donattığı günahlı salt gelecek yargıdan kurtulmuş sayılmaz, ama Tanrı katında söz dinler insanın ödülüyle donatılır.

Yazar bu kesimde yaşam boyunca karşılanabilecek denenmelere de eğiliyor. Herkes gibi Mesih bağılısı da yaşamın görgülerine ve çalkantılarına açıktır. Bunlar Mesih'e kesin bağılılığı, O'ndan kaynaklanan esenliği güvenliği sarsamaz (5:3,4). Mesih'i kurtarıcı olarak tanımayan birey acılar görgüler denenmelerden hiçbir anlam çıkaramaz. Daima nedenini sorar. Pek çok kişi bunu kadere kismete alın yazısına tecelliye dayar, başkalarıysa kara talihe şansa, vb. bel bağlar. Ama bu dünyada insanın yaşamı bir sıra içaçıcı olayla dolup taşmaz. Düşük ortamdayız. Kusurlu dünyamızın cilvelerinden biri derdin ıstırapın bolluğudur. Düşünürler, toplumbilimciler, filozoflar, ozanlar soruya bir yanıt bulabilme çabasında. Yalnız İncil sağlıklı gerçekçi yanıtı sunar soruna.

İncil'in açıklamalarına inanan orada ıstırap işkence çeken Kurtarıcı'yla karşılaşır. Tanrı Sözü Mesih'in beden kuşanarak insanın acılarına katıldığını, ölümüyle insana günahıtan bağışlanma, kurtuluş ve sonsuz yaşam sağladığını tanıtır. Buna iman eden, Mesih'in dirilişi sonucunda artık alt edilmesi olanak dışı kesin yenginın bütünlendiğini sürekli bilerek teselli bulur, O'nun yüreklendirmesiyle yaşar: "Dünyada acı çekeceksiniz; ama yürekli olun. Ben dünyayı yendim" (8:18; bkz. Yuhanna 16:33b; Yakup 1:2-4; I.Petros 1:6-7). Kilise tarihinin başlangıcında, Mesih'e iman edenler kendilerini her tür acı ve ıstırapın beklemekte olduğunu bilerek bu kararlı adımı attılar (bkz. Habercilerin İşleri 14:22; Koloseliler 1:11; I.Selanıkliler 3:3,4). Yirmi yüzyıl sonra niceler rahat, konforlu, başarılı bir yaşam biçimi arıyor. Bu yorum, bu tutum temelde yanlıştır. Mesih inanlısı '*acıları tanımış, elemeler insani*'nin bağılısıdır (bkz. Yeşaya 53:3). Ne der O? "Öğrencisinin öğretmeni, uşağın da efendisi gibi olması uygundur" (Matta 10:24,25; Yuhanna 13:16).

Bu Mesih'i bilen O'nun yeterliliğiyle yaşam sürdüren, acılarda övünç duyar (5:3). Çelişkili ve aykırı gibi görünen bu tutum gerçekte sağlam somut dayanaktır. Acılarda ve ıstıraplarda Mesih'e yaslanmasını bilen inanlı güçlü bir iman yiğididir. Bu görgülerde acılar ona sabır sağlamıştır. Sabır inanlıyı ateşte denenene altın gibi pak kılar, umudu oluşturur. Ve bu umut utandırmaz (5:5). Utandıran umutlar zinciri bulunduğu da unutulmasın. Denenme (*dokimi*), '*denenip onaylanan karakter*' olarak çevrilebilir (5:4) (bkz. II.Korintoslular 2:9; Filippililer 2:22). Demek ki, Mesih adına ıstıraplara katlanış, denenmiş karakter taşıyan bireyin sağlam temeli olmuştur.

Daha önce umut konusuna geniş çapta değinildi. Şimdi bu umudun utanç getirmediği belirtiliyor; çünkü Tanrı'nın sevgisinden kaynaklanıyor o (5:5). Tanrı'nın dünyaları aşan sevgisi inanlıyı nasıl doldurur? Kutsal Ruh aracılığıyla (5:5). Kinle, kıskançlıkla, katakulliyile dolu yaşam nasıl değişir, ne tür sevgiyle dolar ve taşar? Kutsal Ruh'un o varlıkta konutunu kurmasıyla. Doğrulukla donatılan insan bunu nasıl gösterir? Kutsal Ruh'un sevgisiz cana Tanrı sevgisini işleyişiyle. Bu Kutsal Ruh sevgiden yoksun insanı göksel sevgiyle kuşatır. İnanlının yaşamında konutunu kuran

Kutsal Ruh bu umudun başkalığını kanıtıyor. Tanrı insanlığa sevgisini Mesih'in yerimize ölmesiyle belgeledi ve belgeliyor (5:8; bkz. Yeşaya 53:5,6; I.Petros 3:18). Oğlu'nun ölümü aracılığıyla Tanrı doğrultusunda barış gönencinde yaşarız. Kurtuluşumuz Mesih'in yaşamı aracılığıyla sağlanır (5:10). Böylesi geniş kapsamlıdır Tanrı'nın günahlı insana sevgisi ve ilgisi. Oğlu'nun ölümü aracılığıyla barış gönencine vardık; dirilen yaşamı aracılığıyla önceki günaha hizmet egemenliğinden kurtuluruz. Tanrısal sevginin somut kanıtı Golgota haçında sergilendi ve evrensel yetkisini hiç yitirmedi. Bu sevgi bilinen insansal sevgi ilişkilerinin tümünü aşar. Tanrı'nın, Mesih'te açıklanan sevgisi O'nun düşmanlarını da kapsadı. Ve kuşkusuz peygamberlik sözüne iman ederek bu benzersiz sevgiyi derin imanla özleyenleri (5:10). Ademoğlu doğal ortamda düşmanına sevgi gösteremez; tersine kin besler. Ama Mesih'te tanık olduğumuz sevgi, Tanrı'nın en aşırı bir durumda gösterdiği sevgiyi tanıtlar.

Kutsal Söz, günahlılığımızda ne biçim kişiler olduğumuzu anımsatır: Güçten yoksun, Hasta (asthenis) (5:6), Günahlı (*hamartolos*) (5:8), Düşman (*ehthros*) (5:10). Kim sevebilir böyle birini? Salt Tanrı. Buysa kurtarmalık kanını sunan İsa Mesih aracılığıyla gerçekleşir. O, bu türden insanlar yararına öldü. Bu ilişkide yazar, kıyas kabul etmez bir karşılaştırma yapıyor: İnsanın doğru olduğu varsayılınsın. Kim onun suçu için ölmeye zorunluluk duyar? Başka durumda onun yararlı kişi olabileceği düşünölsün. Böyle bir insan suçlulukta yakalanırsa belki biri onun yararına ölmeyi göze alırdı (5:7). Ama biz ne biri ne de öbürüyüz. Kesin düşöklüğümüzde, en küçük acımayı hak etmememizde, Mesih yücelerden geldi yerimize öldü böylece Tanrı'nın akılları durduran sevgisini kanıtladı (5:8). Kutsal Tanrı karşısında günahlı varlığın doğruluk kuşanımını alması, kesin belirginlikle Tanrı'nın sevgi eylemidir. Bunda bireyin zerre kadar katkısı etkisi düşünölemez, ne de böyle bir başarının geçerliliği olabilir. Tanrı'ca sağlanan bu doğruluk, günahlının aklanması (beraatı) değildir. Hiçbir günahlı Tanrı önünde sanki suç işlememiş biri niteliğinde aklanamaz. Yunanca'da ak olmanın karşılığı *athoosis* tir. Bu İncil'de fiil olarak hiç geçmez; sadece ad özelliğiyle belirir: *athoos*. Ak olmanın ne anlam taşıdığını bilmek için şu iki yere bakınız: Matta 27:4,24. Bu kullanımın İbranice karşılığı için şu yerlere bakınız: Çölde Sayım 5:31; 32:22; Yaratılış 24:41; II.Samuel 3:28. Yunanca'da *dikaioo* 'yu 'aklamak' a dönöştürmek kusurlu tanrıbilimdir.

Günahlıya karşı Tanrı'nın öfkesi gökten açıklanır (1:18). Günah öylesi bir tanrısaymazlık ki, yazar yıkımcıl bir suçlama terimini kullanıyor: *theostygis* (1:30) Tanrı'ya buğz-u-haset etmek. Bu çirkin söze sadece bu yazıda rastlanır. Eski Yunan'da bu isim tanrılarca nefret edilenlere ilişkin kullanılırdı. Bu söze yakın başka bir terim için (bkz. Habercilerin İşleri 5:39): *theomahos*: Tanrı'ya karşı savaş açan. Tanrı'yı yermek ilişkisinde yazarın kullandığı şu suçlamalar da yürek burkucudur: "Biz düşmanken..." (5:10) "Çünkü beden gereksiz isteklerine bağlı düşünce Tanrı'ya düşmanlıktır" (8:7). Tanrı ve insanlar önünde doğrulukla donatılan salt suçluluktan artılmaz, ama bundan böyle 'doğru' sayılır. Tanrı'ya inanan, biçime göre O'na tapınan insan gerçekte Tanrı'nın düşmanıdır. Tanrı hepimizi bizim kendimizi bilmemizden çok daha iyi bilir. İç yaşamımızı tanıyan Tanrı her insana bu ağır yargıyı yapıştırıyor. Ama sevgisi öfkesine öylesi üstün geliyor ki, doğal aklın eremeyeceği özveriyle düşmanları yararına biricik Oğlu'nu kurbanlık kuzu kılıyor. Herkesi şaşkına çeviren olgu! Seven kayıran diri Tanrı kendisinden nefret edenleri kurtuluş

armağanlarıyla donatıyor (5:9). Hangi günahlının tanrısı böylesi yücedir? Kayrasal barış, bireyi herhangi bir din öğretisinin tasarlayabileceği sağtöre (etik) kurallarının üstüne getirir, Tanrı'yi hoşnut eden yöntemi belirtir. 'Günahsız Mesih Ruh'ta doğrulandı' (I.Timoteos 3:16). O'na bağlanan birey de O'nun doğruluğuna paydaş olur (bkz. Habercilerin İşleri 13:39; II.Korintoslular 6:11; Galatyalılar 4:5; II.Korintoslular 5:21; Filippililer 3:9).

Yazar bu dönümde düşünen akla seslenerek sağduyuya konuşuyor. İsa'nın kanındaki kesin etkinliğe çekiyor dikkatimizi. Tanrı, Oğlu'nun ölümü aracılığıyla günahlıyı kendisiyle barışıklığa getirince, yeni yaşamı gereken bağlılıkla sürdürebilmesi için ona Mesih'in diriliş yaşamından güç ve destek sağlıyor. Budur Tanrı'nın kayrası. Mesih'in yücelerdeki yaşamı yengi kutluluğudur. Gerçek inanlı o yaşamdan beslenince zafer kesinleşir (5:10). Tanrı bağlılığında kim övünebilsin ki? Ne dinci, ne şeriatçı, ne sevap işleyici, ne de icap bütünleyici. Yalnız Mesih aracılığıyla şu anda barışma yetkisi almış bulunan.. Onun övüncü kişisel övünç değil, her zaman Tanrı'nın kayra hazinesinden coşan övünçtür (5:11).

Bu dönümde yazar İncil'in temel konusuna eğilir: Adem'le Mesih. İnsanlığın önde beliren iki temsilcisi: "Bir tek kişinin (Adem'in) suç işlemesiyle bunca insana ölüm geldi" (5:15,17). Buna karşı Tanrı kayrası ve armağanı bir tek insan (*İsa Mesih'in*) kişiliğinde dileyene bollukla dağıtılıyor (5:15; bkz. I.Timoteos 2:5). Adem kendi isteği ve kararıyla günahı seçti, ondan doğacak tüm soyu günahlı kıldı. İsa Mesih Baba'nın isteği ve kendi kararıyla insan bedeni kuşanmayı seçti; yüceden yeryüzüne geldi, yine özgür kararıyla Tanrı Kuzusu olmayı seçti. Kutsal günahsız yaratılan Adem Tanrı buyruğuna karşı gelerek günah işledi, sonunda da tüm soya günahı ve ölümü getirdi (5:12a,18a,19a). Mesih her buyruğa uydu (5:18b,19b; bkz. Galatyalılar 4:4,5), günahsız kişi günahlılar yararına ölme yeteneğini evrene sergiledi. Kuşkusuz, günahı olan ancak kendi günahını taşır; ama hiçbir günahı olmayan, tüm insanlığın günahını yükledi ve buna yaraşan ölümü öldü (1:29,35; II.Korintoslular 5:21). 5:18b ve 19b'de '*nasıl*' (*outos*) sözüne dikkat edilsin. Adem'in suçluluğu *nasıl* bütün insanları kapsadıysa... bir tek insanın buyruğa uymazlığı *nasıl* birçokları günahlı kıldıysa... Bu acıklı gerçeğe karşı daha kesin gerçek, bir tek insanın doğru çıkarma eylemi... bir tek insanın buyruğa uyması birçokları (*Mesih'e iman edenleri*) doğru kılar.

Adem'in Tanrı karşısında söz dinlemezliği insanlığa günahın ve ölümün egemenliğini soktu. Mesih'in, Babası Tanrı karşısında kusursuz söz dinlerliği insanlığa kayra ve yaşam egemenliğini getirdi (5:15-17,21). Adem'in soyuna soktuğu ölüm egemenliği, günah egemenliğini ardı sıra izleyen sonuçtur. Günahlılık olmadan ölüm düşünülemez (bkz. Yaratılış 2:17). Bu ölüm fizikseldir, aynı zamanda ruhsaldır, evrenseldir ve sonsuzdur (8:13; bkz. Efesoslular 2:1; Yakup 5:20; I.Yuhanna 3:14). Adem, Yaratıcı Tanrı'dan koparak O'nun katından kovulmuştur (Yaratılış 3:23-24). Günahın en belirgin etkisi ne olabilir? Ayırmak.. İnsanı Tanrı'dan, üstelik insanı insandan (bkz. 3:23). Bir adım daha ileriye giderek, günah insanı kurulu düzenin ve çevresinin uyumundan ayırdı demek de yanlış olmaz (bkz. Yaratılış 3:17-19). Herkes Adem'de günah işledi, Adem'de öldü (bkz. I.Korintoslular 15:21,22). Adem insan atamızdır; Onun soyundan gelen hepimiz Adem'e özgü ne varsa tümünü miras aldık.

Evrım kuramına bağlanmayan, tersine yaratılış öğretisini değerlendirenin benimsemesi gereken gerçek, Adem'in insanlık tarihinde kişiliği, tüm insan soyununsa Adem'de bütünlüğüdür. Hiçbir ilişkide Adem'den kopamayız, elbette günah ve ölüm ilişkisinde de durum aynıdır. Evrimci görüş bunu kabullenemez. Evrimcilere sorulabilecek bir tek soru gelir aklı: Evrim kuramı gerçekleşiyorsa, her varlık alt düzeyden üst düzeye tırmanmış bulunuyor. En belirgin aksaklık ve düşüklük olan günah bozukluğu acaba hangi dönemde ve hangi biçimde soyumuzu baştan başa sardı? Evrimden oluşan soy ilerliyorum yükseliyorum derken, en sarsıcı ve kahredici gerileme hangi dönemde ve nasıl bu yetkinleşen insanlık soyuna sokuldu? Evrimcinin gerçekçilik kapsamında düşüneceği kurcalayıcı soru budur. Bu zincirleyici miras soydan soya sürer, kuşaktan kuşağa geçer hem de geçmektedir. Adem'in atamız olduğunu bilen de, bilmeyen de bunu tanımakta direniş gösteremez.

5:12-21 kesimi mektubun en önemli tezi üzerinde durur. Toprakta yaratılan Adem, yüceden insanlığa gelen, beden kuşanan Mesih.. İkisinin eylemi birbirinin tam tersi. Adem insanlığı günaha düşürdü, Mesih düşük soyu kurtardı (*O'na iman edenleri*). Adem ölümün başlatıcısıdır, Mesih ölümden dirilişin öncüsüdür. Kayrayla sağladığı yaşam tüm sonsuzluğu kapsar. Günah ölümün dikenini olarak kullanılır ve böyle anlatılır. Kayra, Tanrı'nın sağladığı doğruluğu yaşam ileticisi olarak gerçekleştirir. Bunu seçenler kayra bolluğunu ve doğruluğun armağanını alır (5:15). Adem tutsaklığımızın bayraktarıdır, Mesih özgürlüğümüzün önderidir.

Herhangi bir inancın kuşku bırakmayan bütünlüğü ve sağduyululuğu günah sorununa ve onun çözümüne nasıl yaklaşmasında odaklanır. Konuya ciddilikle yaklaşmanın adımları şu başlıklarla anlatılmalı:

1. Tanrı'nın kutsallığı varlığının özüdür. Kutsallık Tanrı'nın önde beliren özelliğidir. Bununla bağdaşık uyumlulukta, kutsallık ademoğlunun en önde beliren yararadır (bkz. I.Selanikliler 3:13).
2. Tanrı'nın yasaı kesin kutsallık diler,
3. Günah kirlilik ve bozukluktur; ölüm oluşturunucudur.
4. Her insanın durumu budur,
5. Kirlilik ve bozukluk Adem'de başladı,
6. Sen ve Adem BİR'sin,
7. Adem'in suçu ve cezası senindir. Tanrıbilim buna, özgün ve kalıtmalı günah der.
 - a. Tümü Adem'de günah işledi (5:12), tümü Adem'de öldü (bkz. I.Korintoslular 15:22).
 - b. Ölüm hükümlanlık kurdu (5:12b;14,18a).
 - c. Günah hükümlanlık kurdu (5:12; 21a).
 - ç. Kayra hükümlanlık kurdu (5:18b; 21b; bkz. I.Korintoslular 15:22,45,49).

Adem insanlığa günahı, çürüklüğü, ölümü soktu; Mesih af ve yaşam yeniliğini sağladı. Bireyin kendisine sorması gereken soru şudur: Ben Adem'de miyim yoksa Mesih'te mi? Adem'e kendi kararım katılmadım, ama Mesih'e kişisel kararım nasıl katılabilirim?

1. Adem'de ben günahlı sayıldım (kendi kararım değil).
2. Mesih'te ben doğru sayıldım (O'na imanla, Tanrı'nın çağrısına uyumla).

3. Mesih'in doğruluğu benim doğruluğum sayıldı (Tanrı'nın sağlayışı ve kayrasıyla).
4. Her iki bağlılık gerçektir ve somuttur. Doğal sonuçlamayla Adem'e, ya da İncil'in haberine iman ederek Mesih'e..

Tanrı Adem'in suçu sonucunda beni niçin suçlar? Böyle bir soru her zaman duyulur. Ademoğlu bedenden, ruhtan oluşan bir varlıktır. Beden bakımından atamız Adem'in tam benzerliğindeyiz. Ruh açısından da ona benzerliğimiz yadsınabilir mi? Hiç kimse iki el yerine üç el sahibi olabilmeyi aklının ucuna getiremez. Adem'in iki eli vardı; bizim de. Adem'in ruhu vardı; bizim de. Her şeyi ondan miras aldık. Günahı da günahlılığı da, ölümü de yargıyı da.. Yazarın bu ilişkide kullandığı kelime Adem'le soyu arasında koparılamayan bağlantıyı belirtir; '*nasıl*' (*osper*) (5:12). Adem neyse, nasılsa, neredense tüm soy da öyledir. Ölüm Adem'den tüm insanlığa sıçradı. Bu *nasıl* oldu? *Çünkü* tümü günah işledi (5:12b). Tanrı bildirisine inanmak isteyen bu açıklama kesin ve belirgindir. Konu bu noktadan 19'uncu ayete götürülür: Adem Tanrı'ya karşı *nasıl* günah işlediyse ben, sen, hepimiz o anda günahlı olduk. Bu öğretisi Tanrı'nın egemenliğiyle kesin uyumdadır. Günah (*hamartoloji*) konusunda bu gerçeği yadsıyan, Tanrı'nın egemenliği ilkesiyle içinden çıkılamayan çelişkiye sürüklenir.

Özgün ve kalıtmalı günah gerçeğine karşı çıkana şu sağduyu sorular doğrultulmalı: Hiçbir tartışmaya yer verilmeden, varlığını her gelişimde belirgin eden kişisel ve evrensel düzensizliğe Tanrı 'günah' der; sen buna ne dersin? Bunun kökeni acaba nerede? Soydan soya kesin direnişle çirkin başını gösteren kötülükler zincirine karşı uluslar yasa çıkarıyor, eğitime yoğun önem veriyor, sanata edebiyata ödüller dağıtıyor ve gelişme doğrultusunda çaba ardına çaba gösteriyor. Ne yazık! Kötülük, yolsuzluk, cana kıyıcılık, haksızlık, adaletsizlik öyle teğet sırasından bir aksaklık sayılmasın. Çiğ hızıyla bidüziye her yanı herkesi kırıp geçiyor. Cezaevleri tıklım tıklım; cezalıların sayısı giderek kabarıyor, oraya girmeyenlere gelince, bunlar da yarasızlıktan kendisini sıyıramıyor. Denenme tuzağında yakalananların sayısı her toplumu sarsmakta. Belki hırsızlığa, adam öldürmeye 'hayır' diyenlerdensin, ama yalancılığa, kiskançlığa, harisliğe, dalavereye, akılda kirli düşünceler ağızda çirkin sözler eğleştirmeye, tespih çekercesine vallah billahla yüklü yeminler dökmeye ne dersin? Kine, oç alıcılığa 'hayır' diyebilenler bulunmadığına 'durum öyle değil!' diyebilir misin? Büyükleme, insan kardeşini ezme, sömürme, yolsuzluk sıradan işler.. Dinsel vecibeler, milliyetçi taşkınlıklar da günahlıya kurum ve çalım sattırıyor. Bütün bunlar ve benzeri sakatlıklar nereden oluşuyor? (5:6,12,14,17; bkz. Yakup 1:13-15). Günah tüm evrende ölümü enikliyor (bkz. Mezmur 39:11; 90:7-9).

Sorunla yakından boğuşan biri sorabilir: Mademki günah ruhsal yasanın ışığında günah sayılıyor, buna göre ruhsal yasanın verilmesini tanıtan Musa dönemine dek insanlar günahsız olmalı (bkz. 3:20; 4:15). Kutsal Söz, hepimizin Adem'de günah işlediğini vurgulayarak bu sorunu '*özgün ve kalıtmalı günah*' trajedisıyla yanıtlıyor (5:16). Bunun kanıtınıysa, Adem'den Musa'ya dek ölümün egemen olduğunu belirterek tanımlıyor (5:14). Ruhsal yasanın verilışinden önce insanlar ölüyordu; demek ki günahlıydılar. "Çünkü bir tek insanın suçu sonucunda saptanan yargı suçlu çıkarılma oldu" (5:12,15,16,17,18,19). Adem'in yaptığı gibi, verilen yasaya karşı çıkmamaya karşın o çağdaki insanlar da öldü. Günah ilkesi salt ruhsal yasanın

verilişyle çirkin yüzünü belirgin etmedi, keskin dişlerini bu olayda göstermedi. Günah, işkence ıstırap çektiren gücünü Adem'den başlayarak bütün kuşaklara tanıttı. Ve ruhsal yasanın verilişyle yıkıcı etkisini gün ışığına çıkardı.

Sabahın ışınları odaya girinceye dek çevrenin tozlu olduğu görülemez, ama güneş odayı aydınlatınca toz sütunları hemencecik kendini gösterir. Ruhsal yasa, temelde var olan günahın kirliliğini sergiler. Maden emekçisi yeraltından çıkınca yüzünün kapkara olduğunu göremez; ama aynanın karşısına dikildiğinde kömürün o yüzü ne duruma soktuğunu anlar. Ne var ki, güneş tozu gideremez. Onu esen rüzgâr dağıtır. Ayna da kararmış yüzü pak kılamaz. Ona su gerekir. Ruhsal yasa sadece günahı belirgin eder, çirkinliğini gözlerin önüne serer. Ama hiçbir yolla bireyi günahtan arıtamaz. Bunu sadece Rab İsa Mesih'in kutsal kanı gerçekleştirir. Adem'le Musa arasında tufan, Sodom Gomorra, Mısır'ın belaları, vb. ruhsal yasa yokluğunda tüm dehşetiyle etkinlikteydi. Ölen küçücük çocuklar günahın egemen gücüne tanıklık eder. Adem'in günahından ben sorumlu tutulamam diyen, kendini insan soyundan kopmuş kılıyor ; bununsa olanağı yoktur.

Adem suçluluk yargısını (5:16) ve ölümü (5:17) getirdi. Mesih, doğru çıkarılmayı (5:16) ve doğruluk armağanını (5:17) getirdi. Tanrı'nın Mesih'te açıklanan kayrası Adem'in oluşturduğu yıkıcı eylemlerin tümünü yıktı, yeni insanı oluşturdu. "İlk insan yerdendir, yerseldir. İkinci insan göktendir" (I.Korintoslular 15:47). Adem'e bağlılık ölümü oluşturur, Mesih'e bağlılık yaşam getirir (15:22). Her can yersel olana benzerliği kuşanır (15:49). Adem'in yıktığı canlar Mesih tarafından yeni yaratık kılınır. Adem'in doldurduğu mezarlar Mesih tarafından boşaltılacak (*iman edenler*). Birey Adem'in günahında ve ölümlülüğünde kalır, ya da Mesih'in sağladığı doğruluğu yeğleyerek yaşam armağanını alır, sonsuz güvenliğini bulur.

Mesih'in kayrası Adem'in suçundan üstündür. İşlenen suçlar trilyonlar trilyonudur. Mesih'in doğruluk eylemi tektir, çağları kapsayıcıdır. Milyonları kat kat aşan suçtan doğru çıkarılmayı gerçekleştirir (5:15,16). Bundan yararlanan her varlık günah tutsaklığından özgür kılınabilir. Mesih'in tek eylemi niteliklidir. Adem'den gelen trilyonlar trilyonlarcası eylem niteliksizdir; Mesih'in bir tek doğruluk eylemiyle etkisiz bırakılabilir.

Günahlı bireyi doğrulukla donatan İsa Mesih'e *insan* olarak değinildiğini anımsatmalıyız (5:15b; bkz. Yuhanna 8:40; Habercilerin İşleri 2:22; I.Korintoslular 15:21; I.Timoteos 2:5). Bu ilişkide İsa Mesih'in iki soyağacına (şecere, jeneoloji) eğilmek de aydınlatıcıdır (bkz. Matta 1:17; Luka 3:23-28). Bunların ilki Mesih'in krallık kökeniyle, yani Davut'un tahtına oturacak hükümlan olmasıyla ilgilidir. Bu soy ağacı İbrahim'e uzanır. Yazar Matta O'na İnsanoğlu da der (Matta 20:28). İkinci soyağacı İsa'nın soyunu taa Adem'e dayar; buysa hepimiz gibi İsa'nın da bir insan olduğunu gösterir. İsa'nın fiziksel varlığına ilişkin başka bir kullanım '*beden*'dir: Söz *beden* oldu (Yuhanna 1:14; I.Timoteos 3:16; I.Yuhanna 4:2). İsa Mesih tam insandır. Tüm insanlığı temsil eden iyi, günahsız, kutsal insan. Bazıları O'na 'Meryemoğlu' der. Bu yanlış yorumlanan bir kullanımdır. İsa'ya yaraşan ad İnsanoğlu'dur. Her bakımdan insan, bunun yanı sıra bazı özelliklerden arı: Bilginin taa kendisiyken hiçbir yapıt

yazmadı, evlilik hayatına girmedi; ilginçtir, ağladığı bildiriliyor, ama güldüğü söylenmiyor. Bu insan haçın gölgesinde yaşadı. Yeşaya peygamberin O'nu 'elemeler adamı' olarak tanıttığı gibi (bkz. Yeşaya 53:3).

İşte bu Mesih aynı zamanda Tanrı Oğlu'dur, Rab'tir. Öncesiz-sonsuz Tanrı'nın taa kendisidir. Üçte tek, tekte üç Tanrı'nın ikinci kişiliğidir. Mesih'in kişiliği özellikler zinciriyle belirir. Aynı İsa Mesih hem Tanrı'dır, hem de insan. Bu yüzden Pavlos, "Tanrısayarlığımızın gizi büyüktür" gerçeğini hepimize yeterli yetkiyle anımsatır (I.Timoteos 3:16a). Mesih Tanrı olduğunu belirtti: (bkz. Yuhanna 3:12; 8:58; 14:9,10). O, Tanrı'ya 'Babam' dedi (bkz. Yuhanna 20:17). O Tanrı'nın açıklayışı uyarınca 'sevgili Oğul' dur (bkz. Luka 20:13); O, 'Tanrı'nın biricik Oğlu' dur (bkz. İbraniler 1:6; Luka 1:35). Mesih yarattı, günahları bağışladı, insan kuşaklarında düşünülemez mucizeleri işledi, yeryüzünde Tanrı'ya özgü güçle eylemler yaptı, doğasal-fiziksel kuralları buyruğuna bağımlı kıldı. Ademoğullarını bir dine değil, kendisine çağırdı (bkz. Matta 11:28), bütün varlıkları yargılayacağını belirtti (bkz. Matta 25:31,32). Tanrı'nın kendi adına konuştuğu gibi, 'Ben'im', 'Ben söylüyorum', 'Ben ölüp dirileceğim', 'Ben göklere yükseleceğim', 'Ben kilisemi kuracağım', 'Ben Kutsal Ruh'u göndereceğim', 'Ben görkemle yeniden geleceğim' diyerek konuştu. Bunlar Mesih'in kesin yetkiyle yüklü sözleridir. Tüm tarihin doruğunda iki çarpıcı olgu vardır: "Söz beden kuşandı." Ve bedende günahlarımız için öldü. Burada birbirine ters iki kullanım dikkatimizi çekiyor: Bir tek insanın suçu nedeniyle suçlu çıkarılma (*katakrima*) geldi. İkinci kullanım (*dikaioma*) kayrayla doğru çıkarılmadır. Buysa tanrısal armağanla (*harizma*) gerçekleşir, salt imanla bunu dileylene bollukla verilir (5:16).

Bu dönümde okuyucu yeni bir kullanımla karşılaşır. Krallık-hükümlanlık (*basilevo, basilevma*, 5:14,17'de iki kez, 5:21'de iki kez). Bu fiilin etkisini daha yakından anlayabilmek için, Mezmurlar'da şu yargıya kulak verelim: "Sürü gibi ölümler diyarına sürülecekler. Ölüm onları güdecek. Tan ağarınca doğrular onlara hükümlan olacak. Cesetleri çürüyecek. Ölüler diyarı onlara konut olacak" (Mezmur 49:14). Burada ölümün kahredici hükümlanlığı tüm açıklığıyla betimlenmekte. O hükümlanlık Adem'in günaha sürüklendiği an tahta kuruldu: "Ondan yediğin gün öleceksin" (Yaratılış 2:17). Aydın, düşünür Pavlos bu acıklı gerçeği özetliyor: "Bir tek kişinin suç işlemesi ölüm hükümlanlığını getirdi" (5:17). Ama Tanrı'ya şükür! O'nun Mesih'te sağlanan kayrası Adem'in getirdiği yenilgiyi daha da etkin yengiyle bastırdı, ademoğlunu yeniden doğuş yoluna taşıdı. Bu görkemli gelişim aynı ayetin ikinci kesiminde vurgulanıyor: Mesih'in kayra armağanını, doğruluğunu alanlar yaşamda (*ölümsüzlükte*) hükümlanlık sürecek. Bu değişim, aşırı oranda zalim bir diktatörün demir اساسından kurtularak en parlak demokrasi yönetimine geçişe benzetilebilir. Ama bu ondan da parlaktır; çünkü daima kalıcıdır.

İki aykırı hükümlanlık konumu ardından yazar Pavlos, günahlıyı ölüm hükümlanlığından yaşam hükümlanlığına aktarıyor (5:21). Yaşam hükümlanlığının gerçekleşmesi dikta rejimine karşı en üstün yengidir, kayra hükümlanlığının yaşamda tahtını kurmasına bağlıdır bu. Ölüm hükümlanlığını ezen Rab'bin kesin sonuçlu yöntemidir bu. Hiçbir güç onu bu yürek burkucu durumdan özgür kılamaz (bkz. İbraniler 2:14). Musa bir ilahisini şöyle doruklar: "RAB sonsuzlar sonsuzu hükümlanlık edecek" (Mısır'dan Çıkış 15:18; bkz. Vahiy 11:15-17).

Mesih bağılsının varlığında kayra (inayet) hükümranlılık sürüyor. Bunu anımsatan Pavlos daha sonra şunu ekleyecek: “Bundan böyle günah ölümlü bedeninizde hükümranlılık kurmasın” (6:12,14). 5:14’üncü ayette daha da güçlü bir söz kullanır (*kyrievo*). 5:12-17 ayetlerde Tanrı kayrasının günahlı insanı günahtan kutsallığa, ölümden yaşama, yargıdan doğruluğa geçirmesi vurgulanmakta. Günahla ölümün soyumuzla birlikte gelmiş doğal bir görünüm değil, korkunç bir istilacı olduğu açıklıkla beliriyor. Yaratan’ı en çok üzen, kurulu düzeni kökten etkileyen böylesi bir istilacıyı alt etmek için Tanrı en üstün karşılığı ödedi: Oğlu Mesih’i. Düşük insanın ve dolayısıyla tüm dünya insanların kurtulması tarih içinde Tanrı’yı zorunlu kıldı. “Tanrısal Söz beden oldu” zayıflığımızı, sarsıntılarımıza kendisini açık bıraktı. Adem’inkinden farklı bir doğuşla insanlığa katıldı. İsa Mesih’in adı İMMANUEL’dir (Yeşaya 7:14; Matta 1:22). EL-BİZİMLE. O bizlerden biri oldu; insanlığa Tanrı’nın sağladığı en etkin ve sonuçlamalı hizmeti kesinleştirdi (bkz. Markos 10:45). Ölümlülüğümüzü mezara taşıdı. Dirilişinde insanın yargısını doğruluğa dönüştürdü, O’na iman edenin dirilişini gerçekleştirdi, kurulu düzene parlak yarının yolunu açtı. Tanrı’nın karanlık ortamı değiştirmesi sonradan akla gelen bir eylem değil, yaratılıştan önce tanrısal tasarıda biçimlenen uygulamadır (16:25; bkz. Efesoslular 1:3-10; 3:8-11; II.Timoteos 1:9-10; I.Petros 1:19-20).

Tanrı’nın Mesih’te açıklanan kayrası ne belirli bir inanç içindir, ne de bir kesim insanlık için. “Bir tek insanın doğru çıkarma eylemiyle yaşam doğruluğu bütün insanlığı kapsamıştır” (5:18). Adem’in tek eylemi bütün insanlığı içerdiği gibi (5:12), Mesih’in tek haçlanması, O’na iman edip Tanrı’nın armağanını kabul eden herkesi içerir niteliktedir (bkz. I.Korintoslular 15:22-23). Adem’in tek günahı, günahı evrenselleştirdi, Mesih’in tek kurtarmalık sunusu yaşam doğruluğunu evrenselleştirdi. Ruhsal yasa Adem’in getirdiği günahlılığı değiştirebilecek hiçbir katkıda bulunamadı (bkz. 5:13-14,20). Gerçekte ruhsal yasa günahla günahın iğrençliğini evrene tanıttı, günahlı insanın isyanını açıklıkla belirgin etti. “Ruhsal yasa tanrısal öfkeye neden oldu” (4:15; 5:9). Tanrı’nın hak öfkesi, insan günahına karşı tanrısal sevginin tepilmesi ve tanrısal adaletin tepkisidir (bkz. II.Korintoslular 5:19). Tanrı’nın hak öfkesi kayra yolunu çizdi. Öyle ki, “günahın arttığı yerde, kayra da her ölçüyü aşan bir artışla çoğaldı” (5:20). Kayra hükümranlılığı günah-ölüm hükümranlığını yıktı viran etti, cehennem yolculuğundaki insanı sonsuz ilişkisinde kurtardı. Bunu değerlendirerek Mesih’e kurtarıcısı, yaşam sağlayıcısı niteliğinde iman eden “doğru kişi imanla yaşayacaktır” (1:17).

Günahlının kişisel kararlarla Adem’in günahında kalmayı yeğleyişi yaşamda en üzücü ve sarsıcı karardır. Mesih’in sevgisi-kayrası Adem’in saygısız tecavüzünden milyonlarca kez üstündür. Adem’de kalmayı yeğleyen ölümün hükümranlılığına boyun eğmektedir. Kurtarıcı Mesih’te *‘yaşam doğruluğu’* (5:18) kişiyi beklemekteyken.. Mesih diriliş yaşamıyla –ölüler arasından dirilişle– kurtuluşumuzu kesinleştirdi (5:10). İsa Mesih yücelerde taşıdığı muzaffer yaşamı şimdi yeryüzündeki inanlısıyla paylaşıyor. O’nun doğruluğu inanlının doğruluğudur, erdemi inanlının erdemi esenliği.. Kurtarmalık ölüm bu mutlu sonucu getirdi. Günah okyanusların kudurganlığıyla saldırsın, kabaran tufanın azgın suları gibi taşsın, ormanı yalayan alevler gibi her yanı yaksın; iç yaşamda Mesih esenliğini-hükümranlılığını sürdürdükçe o kişi sağlam kaya benzeri oturmuşlukta ve güvenliktedir.

Günah ölüm yoluyla krallık sürer, kayra ise doğruluk yoluyla krallık sürer (*basilevo*, 5:21). Hiçbir ülkede iki krala ya da Cumhurbaşkanı'na yer tanınmaz. Ya biri ya da öbürü. Her yaşamda ya günah krallık tahtına kurulmuş oturmakta, ya da doğruluk.. Yazarın sunduğu gerçek böylesi basittir; ikisinin orta yeri yoktur. Yeryüzü krallıkları gelip geçicidir; ama bu krallık kalıcı ve sürekli. Örneğin, gece gördüğün rüyaları düşün; yaşam boyu rüyalarımızdan sorumlu tutulmuş olsaydık, hiç kimsenin ağır suçluluktan kurtulabilmesi düşünülemezdi. Günah şurada bir eylem, öte yanda başka eylem değil, sürekli ve kalıcı eylemler zinciri, düzensizlikler çirkinliği, kahredici egemenliktir: Düşünceyle, dille, işlerle.. Ve bu krallığın bastırılmaz gücü ölüm yoluyla hep sürer (5:21; 8:13; bkz. Efesoslular 2:1; 5:14; I.Yuhanna 3:14; Yakup 5:20; Vahiy 3:1). Öte yandan Tanrı'nın iman yöntemi şöyle vurgulanır: "Çünkü bizim kavgamız kana ve ete karşı değildir. Ama başkanlıklara, yetkilere, şu karanlığın evrensel çapta eylem yapan egemen güçlerine, göksel yerlerdeki ruhsal kötülük kuvvetlerine karşıdır" (Efesoslular 6:12).